

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 § i lagen om aktiesparkonton

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 § i lagen om aktiesparkonton (RP 44/2023 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för utlåtande till ekonomiutskottet.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- lagstiftningsråd Paula Kirppu, finansministeriet
- finanssakkunnig Antti Suutari, finansministeriet
- ledande sakkunnig Mia Keskinen, Skatteförvaltningen
- verkställande direktör Sari Lounasmeri, Börsstiftelsen i Finland
- skatteexpert Saara Hietanen, Finnwatch rf
- ordförande Karri Salmi, Finlands Aktiesparare rf
- verkställande direktör Victor Snellman, Finlands Aktiesparare rf
- professor Pekka Nykänen.

Skattedelegationen har fått ett skriftligt yttrande av

- Finanssiala ry
- Centralhandelskammaren
- Skattebetalarnas Centralförbund rf
- professor Reijo Knuutinen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att lagen om aktiesparkonton ändras så att maximigränsen för de insättningar som kan göras på ett aktiesparkonto höjs från nuvarande 50 000 euro till 100 000 euro. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

De allmänna bestämmelserna om aktiesparkonton ingår i lagen om aktiesparkonton, som nu föreslås bli ändrad. I lagen föreskrivs om de centrala villkoren för kontot, såsom maximibeloppet av insättningar. Skattebemötande är synnerligen relevant för aktiesparkonton. Aktiesparkontot är avsett att vara ett särskilt placeringskonto med vilket ett investeringsobjekt kan bytas ut utan skattepåföljder och på så sätt kan avkastningen av placeringsverksamheten för nya investeringar användas till fullt belopp. Avkastningen av placeringsverksamheten beskattas först när medel tas ut från kontot. När inkomsterna av aktieförsäljning och dividender kan omplaceras inom kontot utan att skatt intermittent behöver betalas på avkastningen, uppkommer vid beskattningen ett så kallat skatteuppskov. Bestämmelser om skattebehandlingen av aktiesparkonton finns i inkomstskattelagen.

Utskottet håller sig i sitt utlåtande till förslaget att höja insättningsgränsen.

Höjning av insättningsgränsen

I enlighet med regeringsprogrammet är målet med höjningen av insättningstaket för aktiesparkonton ett Finland där ägande uppmuntras och folket har världens bästa ekonomiska kunnande. Regeringen har som mål att förbättra möjligheterna för alla finländare att nå välstånd och att främja en positiv förändring mot en kultur där ägande uppmuntras. Regeringen förbättrar småinvesteringarnas ställning och skapar incitament för sparande och placering på lång sikt.

I propositionen beräknas skatteintäkterna minska med cirka 5 miljoner euro 2024 till följd av den föreslagna ändringen, och effekten beräknas öka med cirka 5 miljoner euro per år fram till 2028. De minskande effekterna på skatteintäkterna av att insättningsgränsen höjs beror på att dividend- och överlåtelsevinstskatterna minskar när placeringsförmögenheten överförs till aktiesparkontot. Effekten minskas dock i initialskedet av överlåtelsevinstskatterna, som uppkommer vid realiseringen av redan befintliga investeringar.

Aktiesparkontot har sedan lagen trädde i kraft varit en populär investeringsform. Enligt propositionen uppgick antalet aktiesparkonton den 30 juni 2023 till sammanlagt 338 086 och marknadsvärdet av inhemska investeringar till 1,7 miljarder euro. Det fanns dock 152 597 så kallade tomma sparkonton, dvs. omkring 45 procent av kontona. På största delen av kontona är de insatta beloppen små. Enligt propositionen finns det redan nu aktiesparkonton vars marknadsvärde överstiger 50 000 euro. Enligt propositionen finns det relativt få konton på över 50 000 euro i förhållande till alla konton, uppskattningsvis under fyra procent. Det genomsnittliga saldot på aktiesparkonton var 4 947,39 euro den 30 juni 2023.

Utlåtande FiUU 7/2023 rd

Utifrån inkommen utredning och de omständigheter som framgår av propositionen anser utskottet att den föreslagna höjningen av insättningsnivån är motiverad. Det kan förbättra småinveste-
rarnas ställning och skapa incitament för långsiktigt sparande och placerande. Utskottet noterar
också att aktiesparkontot som placeringsredskap har stått till förfogande endast en kort tid. Även
om de belopp som deponeras på merparten av aktiesparkontona för närvarande är små, görs det
dock besparingar också på lång sikt, varvid insättningsgränsen kan nås först senare. Inte heller i
detta avseende kan en höjning av depositionsgränsen anses vara utan betydelse.

Också vid utskottets sakkunnigutfrågning understödde de flesta en höjning av insättningsgränsen
för aktiesparkonton.

Avslutningsvis

De sakkunniga lyfte fram flera utvecklingsbehov i anslutning till aktiesparkonton som har sam-
band med beskattning. Vid utfrågningen hänvisades det bland annat till skattebehandlingen av di-
vidender och förluster i samband med aktiesparkonton samt till att man i samband med aktiespar-
konton inte kan utnyttja den presumtiva anskaffningsutgiften. Dessutom ansågs insättningsgrän-
sen över huvud taget vara konstlad och man lyfte fram behovet av att utvidga placeringsobjekten
för aktiesparkonton. Till denna del konstaterar utskottet att dessa frågor inte nu är föremål för pro-
positionen och att de bör granskas separat.

Sakkunniga har lyft fram behovet av att ändra bestämmelsen i 17 § 2 mom. om aktiesparkonton så
att den motsvarar den nya insättningsgränsen. I bestämmelsen hänvisas det till insättningsgrän-
sen på 50 000 euro i den gällande lagen. Utskottet informerar om detta.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottet föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FiUU 7/2023 rd

Helsingfors 17.11.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Saara Hyrkkö gröna
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Jari Koskela saf
medlem Aki Lindén sd
medlem Minna Reijonen saf
medlem Joona Räsänen sd
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Ville Valkonen saml
medlem Pia Viitanen sd
medlem Timo Vornanen saf
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Janne Jukkola saml
ersättare Eeva Kalli cent
ersättare Minja Koskela vänst (delvis)
ersättare Krista Mikkonen gröna (delvis)
ersättare Ville Väyrynen saml
ersättare Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.

Utlåtande FiUU 7/2023 rd
Avvikande mening 1

Avvikande mening 1 / sd och vänst

Motivering

Regeringen föreslår att lagen om aktiesparkonton ändras genom att höja maximigränsen för de insättningar som kan göras på ett aktiesparkonto från nuvarande 50 000 euro till 100 000 euro. Medel som deponerats på kontot kan investeras till exempel i finska eller utländska börsaktier och skatt behöver inte betalas på vinsterna eller dividenderna innan de lyfts från kontot för annat bruk.

Enligt Statistikcentralen ägde den förmögna decilen omkring 80 procent av börsaktierna. Enligt uppgifter från exempelvis Euroclear Finland fanns det endast något över 6 000 konton av aktiesparkonton som översteg 50 000 euro, dvs. något under två procent av aktiesparkontonas sammanlagda antal.

Det är motiverat att främja människors möjligheter till placering, men en höjning av maximigränsen skulle klart och tydligt gynna framför allt en liten grupp med goda inkomster. Samtidigt som nyttan med propositionen alltså koncentreras till de förmögna, beräknas skatteintäkterna enligt regeringens egen uppskattning minska med cirka 5 miljoner euro 2024, och effekten beräknas öka med cirka 5 miljoner euro per år fram till 2028.

Höjningen av den övre gränsen för aktiesparkonton innebär alltså en lucka i skattebasen för de offentliga finanserna och inkomstbortfall för staten, samtidigt som fördelarna med propositionen koncentreras starkt till höginkomsttagare utan att ändringen har några betydande konsekvenser för realekonomin och sysselsättningen.

En bred och enhetlig skattebas gör det möjligt att samla in inkomster på ett rättvist sätt och enligt betalningsförmågan. Detta är en grundläggande princip för ett bra skattesystem. I synnerhet med tanke på de offentliga finansernas nuvarande läge finns det inte någon anledning att försvaga skattebasen genom en ändring vars fördelar gäller höginkomsttagare och ökar inkomst- och förmögenhetsskatterna ytterligare. Av dessa orsaker bör propositionen inte godkännas.

Avvikande mening

Vi föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan och att ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget förkastas.

Utlåtande FiUU 7/2023 rd
Avvikande mening 1

Helsingfors 17.11.2023

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Hanna Sarkkinen vänst
Aki Lindén sd
Pia Viitanen sd
Minja Koskela vänst

Utlåtande FiUU 7/2023 rd
Avvikande mening 2

Eriävä mielipide 2 /vihr

Motivering

I enlighet med regeringsprogrammet är målet med höjningen av insättningstaket för aktiesparkonton ett Finland där ägande uppmuntras och folket har världens bästa ekonomiska kunnande. Regeringen har som mål att förbättra möjligheterna för alla finländare att nå välstånd och att främja en positiv förändring i en kultur där ägande uppmuntras.

Regeringsprogrammets mål är goda. Alla bör ha möjlighet att spara, investera och bygga upp tillgångar för att förbereda sig på olika livssituationer. Höjningen av insättningsgränsen för aktiesparkonton främjar dock inte dessa mål på ett meningsfullt sätt.

En höjning av den övre gränsen för aktiesparkonton skulle öka incitamenten för placeringsverksamhet för en mycket liten grupp som har en rätt betydande placeringsförmögenhet. Som det konstateras i propositionen finns det endast cirka 6 000 aktiesparkonton som uppnått den övre gränsen på 50 000 euro. Dessutom placeras endast aktier på aktiesparkontot, vilket innebär att till exempel fondplacerare utesluts från reformen. Enligt propositionens konsekvensbedömningar omfattas mindre än 5 procent av alla som investerar i börsaktier och mindre än en procent av alla som är bosatta i Finland av skatteförmånen.

Utvecklingen av aktiesparkonton är på lång sikt värt att stödja, och ett sätt att främja ägarkulturen i Finland. I detta sammanhang är det också till fördel att granska insättningsgränsen. I detta ekonomiska läge kan skattelättnaden för en mycket liten och mycket förmögen grupp dock inte anses motiverad och den har inte önskad inverkan på alla finländares möjligheter till välstånd.

De gröna understöder stärkandet av finländarnas ekonomiska kompetens, förbättringen av möjligheterna att spara och placera i olika livssituationer och främjandet av ägarkulturen i Finland. Allt fler bör ha möjlighet till småskalig investering.

Avvikande mening

Vi föreslår

att ekonomiutskottet föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande. (Den avvikande meningens förslag till uttalande)

Den avvikande meningens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att stärka finländarnas ekonomiska kompetens, förbättra möjligheterna att spara och placera i olika livssituationer och främja ägarkulturen i Finland.

Utlåtande FiUU 7/2023 rd
Avvikande mening 2

Helsingfors 17.11.2023

Saara Hyrkkö gröna
Krista Mikkonen gröna